

Nr 46.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående svenska kyrkans deltagande i Augustana-synodens 100-årsjubileum och Sveriges deltagande i pionjärjubileet i Amerikas Förenta Stater 1948.

(1:a avd.)

I propositionen nr 173 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 12 mars 1948, föreslagit riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1947/48 under tredje huvudtiteln anvisa dels till Svenska kyrkans deltagande i Augustana-synodens 100-årsjubileum ett reservationsanslag av 56 000 kronor, dels ock till Sveriges deltagande i pionjärjubileet i Amerikas Förenta Stater 1948 ett reservationsanslag av 165 000 kronor.

Sedan åtskilliga år har Augustana-synoden i Amerikas Förenta Stater förberett sitt i år infallande 100-årsjubileum. Vid förberedelserna till jubileet, som skall firas under nästkommande juni månad, ha önskemål upprepade gånger framförts från synodens sida om att svenska kyrkan därvid måtte låta sig representeras. Augustana-synodens nuvarande president har också framfört synodens inbjudan till Sveriges ärkebiskop att tillsammans med ett antal övriga företrädare för svenska kyrkan övervara jubileumsfestligheterna samt att i anslutning därtill besöka olika församlingar och institutioner.

Sedan ärkebiskopen antagit ifrågavarande inbjudan, tillsatte han en kommitté för att förbereda svenska kyrkans deltagande i jubileet.

Kommittén har i samråd med Augustana-synodens ledning uppgjort ett förslag till svenska kyrkans deltagande i jubileet. Efter uppgörandet av detta förslag har kommittén i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 3 mars 1948 hemställt om ett belopp av 56 000 kronor för svenska kyrkans deltagande i jubileet. Den delegation, som skulle delta i jubileet, har föreslagits skola bestå av representanter både för episkopatet, den teologiska forskningen och församlingarnas prästerskap, inalles 6 personer.

För några år sedan uppkom tanken bland amerikaner av svensk härkomst i Mellersta Västeras stater att likaledes år 1948 fira sekelminnet av de första svenska emigranternas ankomst till dessa trakter och av den svenska insatsen i övre Mississippidalens uppodling och fortsatta utveckling.

Den amerikanska centralkommittén — The Swedish Pioneer Centennial Association — har vid flera tillfällen uttryckt en önskan, att Sverige måtte

taga del i jubileumsfirandet. I anledning härav uppdrogs åt Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet att tillsätta en kommitté med uppgift att organisera Sveriges deltagande i sekelminnet.

Kommittén, som i sitt arbete stått i intim kontakt med den i Förenta Staterna tillsatta kommittén, har föreslagit följande åtgärder: att låta Sverige representeras vid jubileet av en delegation under ledning av H. K. H. Hertigen av Halland och en representant för regeringen, att organisera föreläsningssverksamhet med anlitande av svenska akademiska lärare och vetenskapsmän vid amerikanska universitet och institutioner i de av jubileet berörda staterna, att låta prägla en kunglig medalj av silver att med H. M. Konungens samtycke utdelas till bemärkta svensk-amerikaner, att hos generalpoststyrelsen anhålla om utgivandet av ett jubileumsfrimärke, att inbjuda några framstående svensk-amerikaner att besöka Sverige, att låta iordningställa en allmän Sverige-utställning bestående av bilder och fotomontage samt text och statistiska uppgifter samt låta denna utställning ambulera mellan de i jubileet deltagande städerna i Amerikas Förenta Stater, att bistå den kvinnliga gymnastikgruppen Sofia-flickorna vid organiserandet av en turné i Mellersta Västern vid tiden för jubileumsfirandet samt att i samarbete med »The Swedish Pioneer Centennial Association» lämna sitt stöd åt vissa av regissör Bengt Janzon utarbetade planer att framställa en film om den svenska emigrationen till Amerikas Förenta Stater och det svensk-amerikanska befolkningselementet.

Kommittén har i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse den 3 mars 1948 hemställt om ett bidrag av 250 000 kronor för bestridande av kostnader för deltagandet i jubileet. Delegationen har föreslagits skola begränsas till 7 personer förutom H. K. H. Prins Bertil och en representant för regeringen.

Departementschefen har funnit det naturligt, att Sverige bör delta i de planerade festligheterna i samband med pionjärjubileet. Det av »Den svenska kommittén för pionjärjubileet i U. S. A. 1948» framlagda förslaget har departementschefen funnit sig kunna godtaga. Avsikten vore, framhåller departementschefen, att de i kommitténs kostnadsberäkning upptagna posterna för Sofia-flickornas turné (30 000) samt för utställningen och Sverige-broschyren (55 000) skola bestridas av lotterimedel. För deltagandet i övrigt skulle erfordras (250 000 — 30 000 — 55 000 =) 165 000 kronor.

Departementschefen har funnit det fullt ådagalagt, att svenska kyrkan bör vara väl företrädd vid Augustana-synodens 100-årsjubileum. Den av ärkebiskopen tillsatta kommitténs förslag till deltagande i jubileet har biträtts av departementschefen. Mot de gjorda kostnadsberäkningarna, slutande å 56 000 kronor, har icke något syntts vara att erinra.

Utskottet anser i likhet med departementschefen naturligt, att Sverige bör låta sig representeras vid de planerade festligheterna i samband med pionjärjubileet i Amerikas Förenta Stater innevarande år. Likaledes finner

utskottet goda skäl tala för att svenska kyrkan genom en särskild delegation företrädes vid Augustana-synodens 100-årsjubileum, som jämväl infaller detta år. De framlagda förslagen till deltagande i de båda jubileerna anser utskottet sig kunna biträda. Mot de gjorda kostnadsberäkningarna har utskottet icke någon erinran att framställa.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 under tredje huvudtiteln såsom reservationsanslag anvisa

a) till Svenska kyrkans deltagande i Augustana-synodens 100-årsjubileum 56 000 kronor;

b) till Sveriges deltagande i pionjärjubileet i Amerikas Förenta Stater 1948 165 000 kronor.

Stockholm den 9 april 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Iwar Anderson, Gillström, fröken Andersson, herrar Näsström, Ivar Persson, fru Svenson, herrar Lundgren och Ohlon; samt

från andra kammaren: herrar Malmberg i Skövde, Bergström, Falla, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Pettersson i Dahl, fru Alvé, herrar Åkerström, Petterson i Degerfors, Sefve och Persson i Vinberg.

Reservation

av herr *Rubbestad*.